

Sociale veiligheidsplan In de Lichtkring november 2017

ontdek je talent

In de lichtkring

Inleiding

Wij vinden het belangrijk dat iedereen zich veilig voelt op onze school, dat kinderen zich geborgen weten. Naast dat we het belangrijk vinden, verplicht de overheid ons ook tot het hebben van een veiligheidsplan.

We willen kinderen vertrouwen geven én laten zien dat ze ons mogen vertrouwen.

Als dat wederzijdse vertrouwen er is, dán kan een kind groeien en zich ontwikkelen.

Een open houding is onmisbaar voor dit vertrouwen: openheid tussen leerkrachten onderling, openheid tussen leerlingen en leerkrachten en ook openheid tussen leerkrachten en ouders. Zo vormen we samen de ontwikkelruimte voor uw kind. We doen dit vanuit de liefde die Jezus heeft voor kinderen.

Een onderdeel van dit veiligheidsplan is het anti-pestprotocol. In dit protocol staat beschreven hoe we pestgedrag signaleren en aanpakken. Door het anti-pestprotocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen alle betrokkenen om pesten te voorkomen of op te lossen.

Andere onderdelen zijn het handelingsprotocol huiselijk geweld en kindermishandeling, het handelingsplan seksueel misbruik binnen de schoolsetting en het stappenplan sociale media misbruik.

Belang van een anti-pestprotocol

Een goed anti-pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe gehandeld wordt als er sprake is pesten. Door het protocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen leerkracht, de leerling die pest, de leerling die gepest wordt, overige klasgenoten en ouders. Deze vorm van samenwerken wordt ook wel de vijfsporenaanpak genoemd. Daarbij worden gebeurtenissen die te maken hebben met de pestsituatie vastgelegd, zodat het verloop gevolgd kan worden. Hierdoor ontstaat helderheid voor alle partijen. Omdat we er beleid op gemaakt hebben, geven we aan dat we onderkennen dat pesten een probleem is en dat het niet gedoogd wordt. Wanneer wij vervolgens direct optreden, wanneer er sprake is van pesten, is dat een duidelijk signaal naar de leerlingen en hun ouders. We hopen dat de veiligheidsbeleving van de leerlingen hierdoor zal toenemen.

Bron: SeV + schoolgids wsp

Definitie en verschijningsvorm van pesten

Een definitie van pesten die vaak wordt gebruikt is die van Dan Olweus:

'Iemand wordt gepest wanneer hij of zij herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen'.

Deze definitie wordt regelmatig door verscheidene bronnen aangevuld met de volgende criteria:

- er is sprake van een negatieve bedoeling

- de negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht
- er is sprake van machtsongelijkheid

Socioloog en pedagoog Mieke van Stigt voegt aan deze definitie en criteria toe dat er meestal sprake is van een specifieke groepscontext waarin het pesten plaatsvindt. Deze context wordt gekenmerkt door een **onveilige en negatieve basissfeer** in de groep, waarbinnen een mindset bestaat over hoe gedacht wordt over anders zijn en wat geoorloofd gedrag is. Wie anders is, hoort er niet bij en mag gepest worden.

Verwar pesten niet met plagen en ruzie

Als buitenstaander kan het gedrag van leerlingen die elkaar plagen of ruzie hebben er hetzelfde uitzien als bij pesten.

Van **plagen** is echter sprake wanneer het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht is en wanneer de machtsongelijkheid niet duidelijk aanwezig is. De intentie in het geval van pesten is duidelijk negatiever. Als een leerling geplaagd wordt is geen sprake van uitsluiting, maar is de intentie juist om elkaar aan het lachen te maken.

Bij **ruzie** is er sprake van een conflict dat meestal gaat over een situatie of zaak. Het conflict is een uitwisseling van argumenten op een emotionele (boze) manier. In de meeste gevallen wordt een ruzie gewoon bijgelegd. Er is nauwelijks sprake van machtsongelijkheid; beide personen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan.

Pesten van en door schoolpersoneel

Pesten speelt niet alleen onder leerlingen, ook leerkrachten kunnen elkaar of leerlingen pesten. Andersom kunnen leerlingen hun leerkrachten pesten.

Pesten buiten de klas

Vaak wordt in de gangen, op het schoolplein, in het fietsenhok of in de kleedkamer gepest. Hier is de kans kleiner dat een volwassene het ziet. Bovendien is het in deze algemene ruimten minder duidelijk wie toezicht houdt en verantwoordelijk is om in te grijpen. Uit de Monitor Sociale Veiligheid in en rond scholen 2014 blijkt ook dat de veiligheidsbeleving van leerlingen (en personeel) in de omgeving van school minder groot is dan op de school zelf. Het mag dus duidelijk zijn dat leerkrachten niet alles kunnen waarnemen. Desondanks is het juist daarom belangrijk om op de contactmomenten bewust op signalen en de dynamiek in de groep te letten.

Pesten als groepsprobleem

Pesten lijkt iets tussen degene die pest en degene die gepest wordt, maar ontstaat vaak in de context van een negatieve groeps sfeer. Kinderen en jongeren zijn in hun proces naar volwassenheid op zoek naar grenzen. Die ruimte hebben ze nodig om te ontdekken waar maatschappelijke en persoonlijke grenzen liggen en hoe je daarmee omgaat. In elke groep zijn normen, waarden, regels en overtuigingen en ontstaat er een hiërarchie. In het geval van gezond groeps gedrag zal iemand met afwijkend gedrag terechtgewezen worden met de bedoeling om diegene bij de groep te houden. Wordt iemand bij afwijkend gedrag terechtgewezen met de bedoeling buiten de groep gezet te worden, zodat de band tussen de anderen sterker wordt, dan kan gesproken worden van een sociaal onveilige groep. Voor iedereen in de groep is het dan onveilig, niet alleen voor degene die gepest wordt. Degenen die pesten moeten hun positie zien te behouden en zij hebben daarvoor bevestiging nodig van groepsleden. Degenen die mee lachen of zich op de achtergrond houden zijn bang zelf mikpunt te worden van het pesten. De verschillende rollen liggen namelijk niet vast; wie in een andere

groep gepest is kan zelf pestgedrag gaan vertonen om te voorkomen weer de zondebok te worden.

Normaal groepsgedrag kenmerkt zich door

- het corrigeren van elkaar als iemand zich niet gedraagt volgens de groepsregels
- bij het corrigeren de intentie te hebben om de groep bij elkaar te houden.
- we zijn te vertrouwen
- we sluiten niemand buiten, iedereen hoort er bij. We helpen elkaar om ons aan de regels te houden.
- we waarderen verschillen en zijn op zoek naar de positieve kanten van ieder kind.

Onveilig groepsgedrag kenmerkt zich door

- elkaar te corrigeren op groepsregels of normen die willekeurig zijn en die steeds weer ongunstig uitvallen voor het gedrag of het uiterlijk van een bepaalde klasgenoot
- gedrag gericht op het vasthouden of versterken van de eigen positie in de hiërarchie
- degenen die afwijken of zich niet kunnen verweren worden buiten de groep gezet

Bron: SeV

Uitleg van rollen (pester, gepeste, helper, middengroep, enz.)

We leggen de betekenis van deze rollen uit, niet om kinderen of volwassenen vast te prikken op een etiketje, maar voor de helderheid en duidelijkheid. Waar hebben we het over als we het hebben over ...

- Pester

Wil graag een hoge sociale status en geliefd zijn. Omdat de pester vaak een bovengemiddeld begrip heeft van wat mensen denken en voelen, weet hij ook wat de zwakke plekken zijn van anderen. Door zijn macht te gebruiken, krijgt de pester waardering van anderen en bereikt hij de sociale status die hij wil bereiken", aldus hoogleraar sociologie Rene Veenstra.

De pester heeft de hoofdrol in zijn eigen toneelstuk. Maar zoals het ook in een echt toneelstuk gaat, staat er niet 1 persoon op het podium. De pester heeft anderen nodig om zijn rol goed te spelen. Deze rollen worden niet altijd bewust gekozen, daarom is het, om inzicht te krijgen in het proces rondom pesten, goed om te weten welke rollen er nog meer zijn.

- De helper

Een pester is niets zonder zijn assistent, er moet altijd wel iemand in de buurt zijn waar hij op kan vertrouwen en die hem aanmoedigt in zijn gedrag.

- De meeloper

De meeloper heeft niet in de gaten dat hij een belangrijke facilitator is in het pestproces. Onbewust keurt hij het gedrag van de pester en zijn assistent goed, door bijvoorbeeld te zwijgen of te lachen als er iets gebeurt. Deze meeloper zal zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhoogt door zijn gedrag wel de status van de pester.

- De middengroep

Het spreekwoord 'Wie zwijgt stemt toe' is op deze rol van toepassing. Dit is de grootste groep. Deze mensen weten dat er gepest wordt, maar ze doen niets. Ze lachen niet als er iets gebeurt, maar ze zullen er ook niets van zeggen. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en zijn helper.

- Het slachtoffer

Je bent anders dan andere kinderen. Misschien heb je rood haar? Ben je klein van stuk? Of heb je andere hobby dan de meeste kinderen uit je klas?

Als je systematisch, dus dat het vaker gebeurt, gepest wordt, dan sta je in de rol van slachtoffer.

- De verdediger

Affectie is voor deze persoon belangrijker dan status, hij wil de relatie met mensen goed houden. Deze persoon zal niet direct iets doen, maar kan als de pesters uit de buurt zijn een grote steun zijn voor het slachtoffer, door bijvoorbeeld te zeggen dat hij het niet zo moet aantrekken.

Bron: www.stoppesten.nu

Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

Omdat pesten vaak stiekem gebeurt en vervelend gedrag niet altijd meteen te duiden is als pesten, is signaleren soms lastig. Uitschelden of schoppen is makkelijker te signaleren dan buitensluiten of online pesten. Vaak merk je aan de sfeer in de groep dat er iets speelt. Ook kan het gedrag van een leerling die gepest wordt een aanleiding zijn om na te gaan of er sprake is van pesten. Voorbeelden van dergelijk gedrag zijn:

- vaak betrokken zijn bij opstootjes in de klas of op het schoolplein
- vaak afwezig zijn
- vaak met een bijnaam aangesproken worden door klasgenoten
- vaak klagen over hoofdpijn, buikpijn en andere soortgelijke klachten
- plotseling slechtere resultaten halen
- regelmatig als laatste gekozen worden bij het indelen van groepjes
- vaak alleen zijn tijdens pauzes
- eerder komen dan de les begint of als laatste blijven hangen
- extreem reageren op kleine plagerijtjes

Bron: SeV

Wat doet de school aan preventie?

Op In de Lichtkring werken we met De Kanjertraining. Deze training heeft tot doel sociale problemen zoals pesten, conflicten, uitsluiting en sociaal teruggetrokken gedrag te voorkomen of te verminderen en het welbevinden te vergroten bij kinderen en jongeren.

Om deze doelen te bereiken wordt in de training gewerkt aan vier voorwaardelijke doelen:

1. Kennis: kinderen hebben kennis en inzicht in gedrag en de gevolgen hiervan voor de ander.
2. Vaardigheden: kinderen hebben meer sociale vaardigheden en vertonen minder meeloopgedrag ('benzine geven').
3. Motivatie: kinderen zijn meer gemotiveerd om zich sociaal te gedragen.
4. Verantwoordelijkheidsbesef: kinderen zijn zich bewust dat je kunt kiezen hoe je je gedraagt en ervaren hierin meer zelfvertrouwen.

In het onderwijs heeft bovenstaande tot doel een veilige sfeer in de klas en op school te creëren, terwijl op de psychologen praktijk de kinderen leren zich zelfredzaam op te stellen in een groep.

De Kanjertraining wordt schoolbreed ingezet en bevat lessen die wekelijks of om de week gegeven worden gedurende het hele schooljaar. De methodiek bestaat o.a. uit het oefenen van sociale vaardigheden waaronder het omgaan met pesten, rollenspelen met behulp van vier petten, feedback geven aan elkaar en vertrouwensoefeningen. De petten staan voor vier typen gedrag.

De witte pet staat voor de Kanjertijger die handelt vanuit vertrouwen en wederzijds respect.

De rode pet staat voor het aapje, dat anderen uitlacht.

De gele pet is van het konijntje dat bang is.

De zwarte pet is die van de pestvogel.

Kinderen verwerven inzicht in hun gedrag en dat van anderen en in de keuze die ze hierin hebben.

Bron: NJI

Jaarlijks wordt in groep 7 de cursus Marietje Kessels gegeven. Dit betreft het omgaan met elkaar. Omgangsnormen veranderen. Daarom is er het Marietje Kessels Project. Ook biedt het project extra ondersteuning voor meer kwetsbare kinderen en voor hen die zich overschreeuwen.

De een leert zijn rug wat meer te rechten en de ander komt meer terug op de grond. Kinderen leren voor zichzelf op te komen zonder anderen daarbij te kwetsen. De trainingen bereiden ook voor op de omgang met anderen op de middelbare school. 'Daar moet je zelfstandig keuzes gaan maken en worden de groepjes weer opnieuw ingedeeld, waar sluit jij je bij aan?'

Bron: website MJK

Ons leerlingenbeleid en veiligheid

Op school willen we zorg dragen voor een veilige omgeving voor alle kinderen en medewerkers. Onze aanpak is in de eerste plaats gericht op leerlingen en gaat uit van drie strategieën. Deze kunnen niet los van elkaar worden gezien. Er zit een opbouw in van preventie naar curatie.

1. Bevorderen van een sociaal veilig klimaat

Leerlingen voelen zich thuis op onze school, waar de leerkracht een band met de leerlingen opbouwt, hen serieus neemt, met respect behandelt en accepteert. Ook waarderen zij het als leraren gezag uitoefenen en duidelijke gedragsregels hanteren. Iedereen hoort er bij, we sluiten niemand buiten.

2. Intensieve begeleiding van kinderen met gedragsproblemen

Soms vertonen leerlingen dusdanig gedrag, dat het goed is om actief in te grijpen. We wachten niet af tot dit gedrag vanzelf overgaat. Juist adequaat reageren kan voorkomen dat problemen ernstiger worden.

3. Inspringen op acute situaties

Als zich ernstige incidenten voordoen, springen we hier onmiddellijk op in. Dit wordt gedaan door de leerkracht, de directie, het schoolteam of eventueel externe instanties zoals de jeugdhulpverlening. Daarbij zijn duidelijke – en soms ook harde – maatregelen nodig. Datzelfde geldt voor situaties waarin leerlingen hardnekkig volharden in agressief en gewelddadig gedrag. Zonder het kind zelf af te wijzen, moet ongewenst gedrag duidelijk worden afgekeurd.

We hopen dat er op onze school geen leerlingen hoeven te worden verwijderd voor kortere of lange termijn. In sommige situaties is het voor de leerling en de school echter beter om dit wel te doen. Een leerling die de rust of veiligheid op school ernstig verstoort, kan daarom worden verwijderd. Het moet gaan om herhaald wangedrag dat onmiskenbaar een negatieve invloed heeft op andere leerlingen en een goede gang van zaken ernstig belemmert.

Hoe zet de school het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem in bij het bevorderen van de sociale veiligheid en vaardigheden? En welke methode wordt daarbij gevolgd?

Elk jaar wordt op school voor alle leerlingen de vragenlijsten van ZIEN in gevuld door de leerkrachten. ZIEN is een leerlingenvolgsysteem dat het sociale welbevinden van de leerlingen in beeld brengt. Door deze resultaten te analyseren kunnen de leerkrachten met behulp van de Kanjertraining werken aan het bevorderen van de sociale veiligheid op school en de leerlingen vaardigheden leren, die ze kunnen toepassen in hun dagelijkse leven.

Hoe wordt dagelijks aandacht gegeven aan een positief klimaat?

Dat doen we door vooral in te zetten op positief gedrag. We willen ieder kind op In de Lichtkring een veilige plek bieden. Dat is soms lastig: kinderen moeten nog sociale vaardigheden leren en kunnen elkaar pijn doen. Kinderen maken hierin op school verschillende momenten van leren mee.

Hierbij is het leren omgaan met kiezen en gekozen worden, meedoen aan een competitie bij bv. een sport evenement of voorleeswedstrijd een onderdeel. Als groep en school vinden we het fijn dat kinderen hun talent mogen laten zien en op die manier voor een onderdeel waarin zij uitblinken uitkomen voor onze school. We zien dan kinderen schitteren.

Hierdoor doen we ook mee aan diverse en zeer verschillende zaken, zoals sport evenementen, het instellen van een leerlingenraad en doen mee aan een voorleeswedstrijd.

Zoveel mogelijk afwisselende zaken voor kinderen met verschillende talenten.

Daarnaast gebruiken we de methode van het random-kiezen met de maatjeskiezer of door de leerkracht uit een zakje waarbij het zo is dat alle kinderen aan het einde van het schooljaar bijv. met een jarige een keer de groepen zijn langs geweest. Dat kinderen hiermee met winnen en verlies en teleurstelling leren omgaan is een onderdeel van dit gegeven.

We zullen daarin op school met pedagogisch tact omgaan. Wij zetten daarom vooral in op de volgende aspecten.

Liefhebben. | Wij zijn allemaal kinderen van God! Daarom vraagt Hij van ons dat we elkaar liefhebben, zoals Hij ons liefheeft. We aanvaarden elkaar en respecteren elkaar. Het doel is: De leerlingen weten dat respect en liefde centraal staan in het verbond. We streven er met elkaar naar dit uit te dragen.

Luisteren. | We laten iedereen uitpraten. We luisteren goed naar elkaar, dus naar juffen, meesters, ouders en andere volwassenen. Het doel is: De leerlingen laten zien dat zij weten dat respect tot uitdrukking komt in luisteren en doen.

Samen spelen en werken. | Iedereen hoort erbij. Ook vangen we nieuwe kinderen op school goed op. We doen ons best om met elkaar te spelen. Het doel is: De leerlingen ervaren dat goed samenwerken en spelen een positieve omgangssfeer bevordert.

Accepteren. | We accepteren elkaar zoals we zijn. Iedereen is waardevol. Het doel is: samen bouwen aan een veilige omgeving, waarin ieder kind tot zijn recht komt.

Communiceren. | We weten zeker dat het waar is, wat we vertellen. We spreken MET en elkaar en NIET over elkaar. We houden rekening met elkaars gevoel. Het doel is: De leerlingen gaan zorgvuldig met elkaar om in hun gesprekken.

Gevoelens uiten. | We uiten onze gevoelens rustig en lossen onenigheden met praten op. We schoppen en slaan niet en we schelden niemand uit. Lukt dat niet, ga dan naar een juf of meester. Het doel is: De leerlingen leren dat je door praten onenigheden op kunt lossen

Persoonlijke veiligheid. | We leren de leerlingen zelf grenzen aan te geven en die van anderen te respecteren. Het doel is: De leerlingen mogen zich veilig voelen.

Reflectie. | Als je iets verkeerd doet, probeer je het weer goed te maken of bied je op een later moment je excuses aan. We doen ons best, dan blijft er een positieve sfeer. Het doel is: De leerlingen leren te kijken naar hun eigen rol en ze stellen zo nodig hun houding/gedrag bij.

Welke omgangsregels zijn er en hoe worden die levend gehouden?

Schoolregels

- We hebben respect voor God, onszelf en anderen.
- Zeg tegen een ander een aardig woord, zoals jij dat ook graag hoort.
- Samen spelen, dat is fijn: dan hoeft er niemand alleen te zijn.
- Zegt iemand "hou op"? Dan let ik erop dat ik direct stop.
- We gedragen ons rustig in de school en we fluisteren op de gang.
- We zorgen voor een nette school door op te ruimen en zuinig te zijn op de materialen.

Naast de schoolregels zijn er ook nog de basisprincipes van de Kanjertraining

Voor de witte pet (kanjertijger)

- We helpen elkaar
- We vertrouwen elkaar

Tegen de rode pet (aap):

- We lachen elkaar niet uit

Tegen de zwarte pet (pestvogel)

- We spelen niet de baas

Tegen de gele pet (konijn)

- We zijn en blijven niet zielig

We vinden orde, regelmaat en rust belangrijk in en om school. Daarom hebben we een aantal regels als basis, om dit te stimuleren:

- In de school gebruiken we duidelijke regels.
- Tijdens de korte pauzes 's morgens en na schooltijd is er pleinwacht door teamleden. Tussen de middag wordt dit verzorgd door ouders vanuit de TSO. Elke morgen mogen de kinderen om 8:20 naar binnen en zijn de leerkrachten in het lokaal.
- We hebben twee vertrouwenspersonen. Twee leerkrachten vanuit het team. Iedereen die betrokken is bij de school, kan bij hen terecht.
- Op onze school hanteren we een "gedragscode tegen pesten" en een "gedragscode ontoelaatbaar gedrag"
- We gebruiken een ontruimingsplan in het geval van brand en andere calamiteiten.

Bron: schoolgids In de Lichtkring

Verwachtingen

Leerkrachten verwachten van leerlingen dat ze

- respectvol omgaan met leerkrachten en andere leerlingen
- zich houden aan de school en groepsafspraken
- luisteren naar de leerkracht en andere volwassenen in de school.
- goed zorgen voor je eigen en andermans spullen.

Leerlingen verwachten van de leerkrachten dat ze

- hen zullen leren om sociaal vaardig met anderen om te gaan
- hen integer en met respect behandelen.

Ouders verwachten van school dat ze

- het belang van de kinderen voorop stelt
- een positieve instelling heeft
- geen kwaad spreekt over de ander, maar met de ander spreekt
- bereidt zijn tot samen werken met hen
- een heldere en eerlijke (zo objectief mogelijke) kijk heeft
- niet oordeelt en veroordeelt, emoties beheersbaar houden
- op het juiste tijdstip en langs de juiste weg (op het plein, telefonisch of via de mail) ingelicht wordt
- kwetsbaar durft te zijn en aangeeft als iets niet helemaal goed ging of als ze het zelf ook even niet weet
- derden in durft te schakelen
- zaken bespreekbaar houdt, zonder dat de school (gelijk) in de verdediging gaat
- aan de kinderen af en toe iets meegeeft van school, wat aanleiding kan zijn voor gesprek over veiligheid op school

School verwacht van ouders dat ze

- vertrouwen hebben/ uitspreken in de school en daarmee de leerkracht steunen en met hem/haar samenwerken.
- meedenken en opbouwende feedback geven
- het belang van de kinderen voorop stellen
- een positieve instelling hebben en positief over school spreken in het bijzijn van de kinderen
- geen kwaad spreken over de ander, maar spreken met de ander
- bereidt zijn tot gesprek en samenwerken met school
- in staat zijn om hulp te vragen voor hun kind
- als er iets gebeurt, ze eerst naar eigen leerkracht, rechtstreekse betrokkene van school gaan en niet naar andere ouders
- ze zich oefenen in zelfbeheersing. Dat betekent dat de ouder niet het recht heeft iemand verbaal of fysiek "te lijf te gaan" Als de ouder een pittig gesprek heeft met iemand van school, gebeurt dat niet in aanwezigheid van andere kinderen.
- in positieve zin spreken over de opvoeding en de kinderen van iemand anders
- zich bij zorgen om het welzijn van hun kind, of het welzijn van het kind van iemand anders, overleggen met de school. Uitgangspunt daarbij is dat de ouder in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken, die goed is voor iedereen. De school is hierin uw medestander.
- onderscheid kunnen maken tussen een overleg waarin zorg wordt gedeeld en een gesprek waarin alleen maar negatief over de ander gesproken wordt

Bron: School met de Bijbel Benthuizen, Kanjertraining

Welke stappen worden er gezet als er gepest wordt?

- anti-pestprotocol wordt in werking gezet (zie bijlage)

Bedenk dit vóóordat het anti-pestprotocol gestart wordt

- wees je bewust als leerkracht wat de impact/consequentie is voor leerling en zijn/haar ouders; wat betekent het voor hen als het pestprotocol gestart wordt? weeg de consequenties en schat goed in, zet niet te zwaar in
- maak onderscheid tussen notoire pester en incidentele pester
- als er gesprekken gevoerd worden tussen leerling en leerkracht, zorg dan dat er altijd een 3de persoon bij zit, als back up, die de interactie kan observeren en een stukje objectiviteit kan waarborgen
- communiceer naar alle partijen op het juiste tijdstip, niet te vroeg en niet te laat
- onderzoek verschil in plagen en pesten
- kijk, als er een concrete situatie is, niet alleen naar die ene daad, neem ook de context mee

- probeer een incident zo klein mogelijk te houden en zo snel mogelijk op te lossen
- laat ouders ook en vooral met elkaar praten en leg een stuk verantwoordelijkheid bij hen neer
- zie ook bijlage "route pesten"

(bron: schoolgids In de Lichtkring)

Wat kunnen ouders doen?

Om een veilige school te kunnen zijn, willen we alle signalen kunnen opvangen. Daar hebben we u bij nodig! Zie het lijstje hierboven over verwachtingen.

Hebt u dus zorgen of bent u juist blij op het gebied van (sociale) veiligheid? Deel het, dan kunnen wij er samen mee aan de slag!

Bron: schoolgids In de Lichtkring

Publicaties en websites ter informatie

- www.schoolenveiligheid.nl
- www.kanjertraining.nl
- www.pestweb.nl.
- zie bijlage "do's en don'ts"

Wat te doen bij geweld en agressie?

De school kan op verschillende andere manieren in aanraking komen met geweld en agressie.

- Allereerst kunnen kinderen bedreigd worden door geweld en agressie uit de eigen omgeving. Het kan ook zo zijn dat het kind zelf zich gewelddadig of agressief uit.
- Daarnaast kunnen ook ouders en leerkrachten zich gewelddadig agressief gedragen. We spreken van agressie en geweld wanneer dit fysiek (door bijvoorbeeld slaan of schoppen) of verbaal (door schelden of beledigende taal) wordt geuit.

Natuurlijk zijn wij tegen het gebruik van geweld en agressie. Wanneer dit zich toch voordoet, treffen we maatregelen:

- Wanneer een kind zich regelmatig gewelddadig of agressief uit, meldt de leerkracht dit in het schoolteam. Daar maken we afspraken over eventuele maatregelen. Dit hangt af van de ernst van de situatie. In de gedragscode van de school staat omschreven welk gedrag wel en niet toelaatbaar is. (zie:protocol ontoelaatbaar gedrag)
- Wanneer een ouder zich gewelddadig of agressief gedraagt, meldt de leerkracht dit aan de locatiedirecteur en de vertrouwenspersoon. In overleg zoeken we naar passende maatregelen om herhaling te voorkomen.
- Wanneer een leerkracht zich gewelddadig gedraagt richting ouders, collega's of leerlingen wordt dit gemeld bij de interne vertrouwenspersoon. In overleg met de school worden passende maatregelen genomen.
- Bij (vermoeden van) een gewelddadige thuissituatie van een kind doen we een melding bij de vertrouwenspersoon. In overleg met de vertrouwenspersoon wordt het AMK (Advies en Meldpunt Kindermishandeling) ingeschakeld.

In alle gevallen volgt aangifte bij de politie wanneer strafbare handelingen hebben plaatsgevonden.

Hierbij hanteren we het beleid 'leerlingenbeleid en veiligheid' dat binnen de CorDeo-scholen is vastgesteld. De volledige regeling kunt u downloaden via www.cordeoscholen.nl.

Bron: schoolgids In de Lichtkring

Klachtenregeling: interne en externe vertrouwenspersonen

Heeft u opmerkingen of klachten? We vinden het belangrijk dat u dit ergens kwijt kunt. De eerste stap bij ontevredenheid is om naar de direct betrokken persoon te gaan. Wanneer het probleem dan niet wordt opgelost, kunt u de opmerking of klacht voorleggen aan:

- IB-er (alleen bij leerlingenzaken)
- Directie
- College van Bestuur

Het bestuur is aangesloten bij de landelijke klachtencommissie voor gereformeerd onderwijs.

Als deze interne procedure geen resultaat oplevert, kunt u terecht bij de externe vertrouwenspersoon (EVP). Deze vertrouwenspersoon is speciaal voor de school aangesteld. De vertrouwenspersoon is een onafhankelijke partij. Hij kan u zo nodig helpen bij het formuleren van een klacht. Deze klacht moet worden ingediend bij het algemeen bestuur of rechtstreeks bij de klachtencommissie. Wanneer uw klacht over mogelijk strafbare feiten gaat, kan de vertrouwenspersoon u helpen bij het doen van aangifte bij politie en justitie.

Soms is het lastig inschatten welke weg u het beste kunt volgen bij het oplossen van een klacht. Daarom hebben we in de school twee interne vertrouwenspersonen (IVP). Één van hen gaat met u in gesprek en adviseert wat u het beste kunt doen. Zo nodig brengt de IVP u in contact met de EVP. De kinderen krijgen elk jaar een folder waarin het werk van de IVP wordt uitgelegd. Zo weten ook zij bij wie ze terecht kunnen.

Personeelsleden van de school hebben meldplicht wanneer er vermoeden is van een seksueel misdrijf en van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze plicht geldt ook voor de IVP. Het algemeen bestuur heeft, als bevoegd gezag, daarnaast ook aangifteplicht.

Op school kunt u de volledige klachtenregeling, inclusief toelichting, inzien. Daarnaast is de regeling ook te vinden op de website van CorDeo: www.cordeoscholen.nl. Omdat sommige zaken erg kwetsbaar zijn, kunt u ook een exemplaar van de klachtenregeling opvragen bij de IVP of de EVP. Er is een regeling ter voorkoming van ongewenste intimiteiten: gedragscode mbt omgang met elkaar.

Bron: schoolgids In de Lichtkring

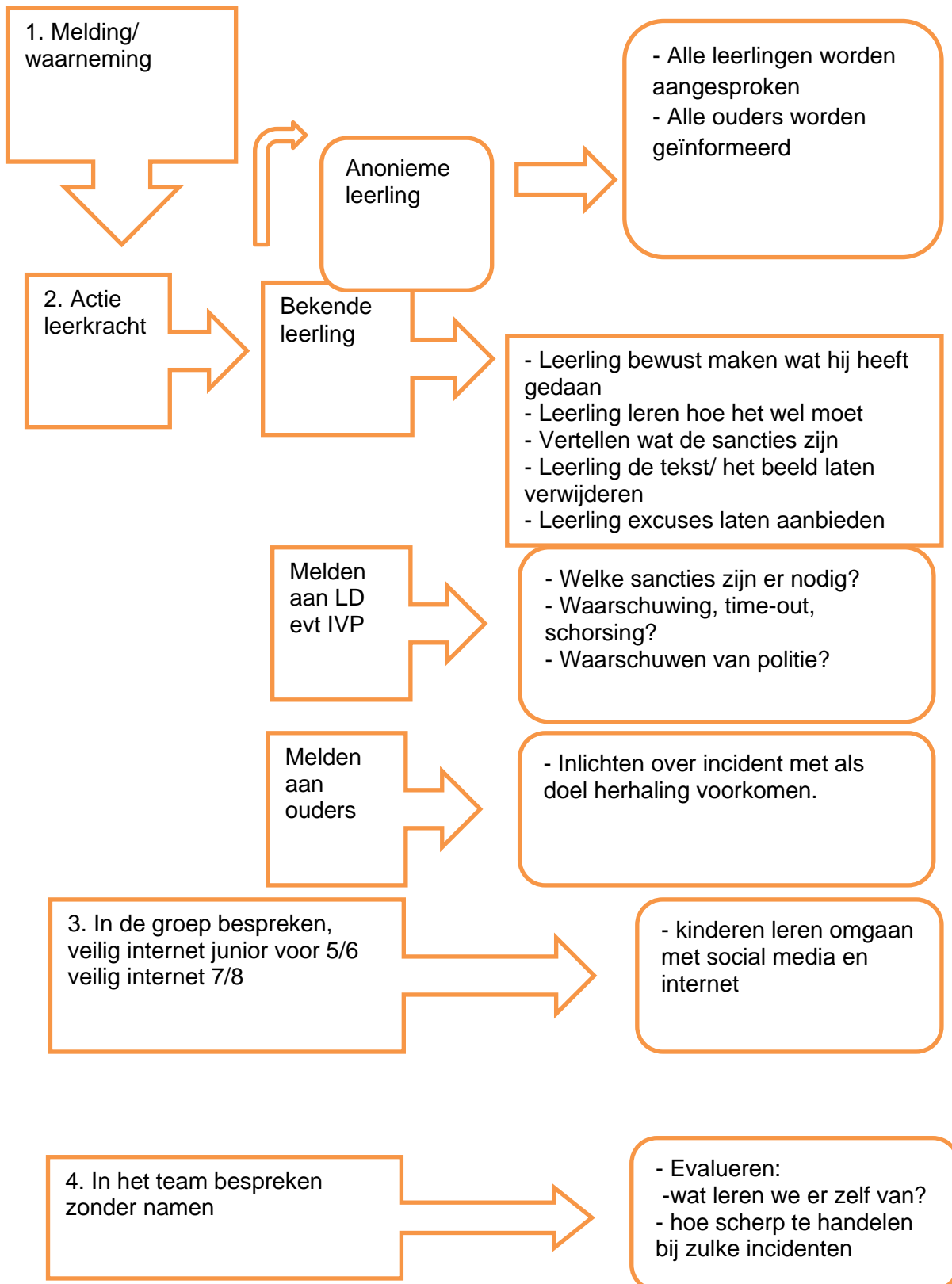
Protocol bij het vermoeden van seksueel misbruik, huiselijk geweld of kindermishandeling

De school volgt bij het vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling het stappenplan voor het handelen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Een uitgebreid protocol kan op school worden ingezien.

Seksueel misbruik binnen de schoolsetting	Misbruik of huiselijk geweld in thuissituaties
Meldplicht onderwijs bij zedendelict	Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
<p>Als een medewerker een vermoeden heeft van seksueel misbruik, moet hij dit onmiddellijk bekend maken bij het schoolbestuur. Het gaat dan om een strafbaar feit, waarbij een medewerker van de school een minderjarige leerling seksueel heeft misbruikt of geïntimideerd. Als de medewerker zijn verantwoordelijkheid hiervoor niet neemt, kan het schoolbestuur strenge maatregelen nemen. Zwijgt een medewerker over bij hem bekend seksueel misbruik, dan kunnen het slachtoffer en/of zijn ouders een schadeclaim indienen tegen de medewerker.</p> <p>De meldplicht geldt voor alle medewerkers op een school. Hieronder vallen ook interne vertrouwenspersonen die binnen hun functie informatie krijgen over mogelijk seksueel misbruik. Geen enkele medewerker kan zich beroepen op de geheimhoudingsplicht.</p> <p>Als het schoolbestuur een melding heeft ontvangen van een mogelijk zedendelict, is het schoolbestuur verplicht direct te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (IvO). De vertrouwensinspecteur stelt vast of sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit. Als na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden is van een zedendelict, is het schoolbestuur altijd verplicht aangifte te doen bij de politie. Ook als de betrokkenen misschien hun bedenkingen hebben. Het schoolbestuur informeert ook de betrokkenen.</p>	<p>Op 1 juli 2013 gaat de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. De wet stelt het gebruik van een meldcode verplicht voor professionals bij (mogelijke) signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.</p> <p>De meldcode bestaat uit een stappenplan, waarin staat wat u als professional moet doen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.</p> <p>Doel van de wet is niet het melden maar hulp op gang krijgen. De meldcode en de wet over de meldcode zijn opgesteld door het Ministerie van VWS, Jeugd en Gezin, OCW en Justitie.</p> <p>Het gaat om meldcodes voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kindermishandeling - huiselijk geweld - vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) - eer gerelateerd geweld - ouderenmishandeling <p>Het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling krijgen een belangrijke rol in de uitvoering van de Wet meldcode.</p> <p>Meer informatie: www.meldcode.nl.</p>

Protocol sociale mediamisbruik

Stappenplan

Protocol ontoelaatbaar gedrag van leerlingen

Op school bevorderen we de veiligheid vooral op een positieve manier: door te bouwen aan de gewenste situatie. Desondanks is het soms nodig om vanwege de veiligheid ook sancties in te zetten. Onze aanpak kent drie bouwstenen:

1. Bevorderen van een sociaal klimaat

Leerlingen voelen zich thuis op scholen, waar de leerkracht hen serieus neemt, met respect behandelt en blijft accepteren. Ook waarderen zij het als leraren gezag uitoefenen en duidelijke gedragsregels hanteren. Het ontbreken van een stevige sociale band met school is één van de voornaamste redenen waarom leerlingen lastig gedrag tonen. Daarom is het van belang dat scholen zich ervoor inspannen een goede sociale band op te bouwen met de leerlingen. De school zorgt ervoor dat op structurele en systematische wijze aandacht wordt gegeven aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen.

2. Intensieve begeleiding van kinderen met gedragsproblemen

Als leerlingen zich lastig(er) gaan gedragen, is het goed om actief in te grijpen en niet af te wachten tot dit gedrag vanzelf overdrijft. Juist adequaat reageren kan voorkomen dat problemen ernstiger worden. Het is vooral belangrijk om deze leerlingen te laten inzien en leren ervaren, dat sociaal gedrag meer voordelen biedt dan agressief gedrag. Een combinatie van gesprekken, training en controle is vaak het meest effectief.

3. Inspringen op acute situaties

Als zich ernstige incidenten voordoen, moet hierop onmiddellijk worden ingesprongen door de leerkracht, de directie, het schoolteam of eventueel externe instanties zoals de jeugdhulpverlening. Daarbij zijn duidelijke - en soms ook harde - maatregelen nodig. Datzelfde geldt voor situaties waarin probleemleerlingen hardnekkig volharden in agressief en gewelddadig gedrag. Ongewenst gedrag moet duidelijk worden afgekeurd zonder dat men het kind afwijst. Met name voor deze laatste situaties is het protocol ontoelaatbaar gedrag bedoeld.

Wat is ontoelaatbaar gedrag

Niet elke vorm van ongewenst gedrag valt onder ontoelaatbaar gedrag. Kinderen in ontwikkeling mogen fouten maken. Bij 'ontoelaatbaar gedrag' gaat het om gedrag waardoor je een ander (een medeleerling, een leerkracht, een ouder) kwetst, pijn doet of schade toebrengt. Degene die het ontoelaatbare gedrag vertoont is zich daar ook van bewust.

Ter illustratie noemen we enkele voorbeelden, zonder daarin volledig te zijn:

Brutaal gedrag; grof taalgebruik; fysiek geweld; schelden; bedreigen; pesten; anderen stelselmatig storen in hun spel of werk; weigeren opdrachten van een leerkracht uit te voeren; weglopen.

De school bepaalt of het gedrag in een bepaalde situatie ontoelaatbaar is.

Stappenplan

Stap 1

De leerkracht benoemt het gedrag als 'ontoelaatbaar' en geeft straf: Er gaat strafwerk mee naar huis. Deze eerste stap geldt als 'officiële waarschuwing'.

Stap 2

Wanneer de leerling opnieuw ontoelaatbaar gedrag vertoont gaat er, behalve strafwerk, een gele kaart mee naar huis. Deze gaat met de handtekening van de ouders terug naar school. De leerkracht neemt contact op met de ouders.

Stap 3

Bij herhaling worden de ouders gebeld. Zij worden op school verwacht voor een gesprek over het ontoelaatbare gedrag van hun kind. Het kind krijgt dan in het bijzijn van de ouders de tweede en laatste gele kaart. Van het

gesprek wordt een kort verslag gemaakt. De gele kaart wordt ondertekend. (Zo mogelijk is bij dit gesprek nóg een leerkracht aanwezig)

Stap 4

Bij herhaling volgt schorsing voor één dag. De ouders worden op de hoogte gesteld van de reden van de schorsing. De schorsing wordt bovendien gemeld aan de Onderwijsinspectie en de Leerplichtambtenaar.

Stap 5

Bij herhaling/volharding van het gedrag kan overgegaan worden naar een langere periode van schorsing.

Stap 6

Wanneer de voorgaande stappen geen verandering brengen in het gedrag kan besloten worden tot verwijdering van school.

Van elke stap zal de schoolleiding, als eindverantwoordelijke, op de hoogte worden gehouden. Bovendien zal elke stap worden geregistreerd in het leerling dossier.

Wettelijke bepalingen

Hierboven staat de procedure in grote lijnen. De procedure is ingebed in het Protocol Schorsing en verwijdering van CorDeo, waarin ook de geldende wettelijke bepalingen zijn opgenomen.

Bron schoolgids In de Lichtkring

Vertrouwenspersonen zowel binnen als buiten de school

Interne vertrouwenspersonen

- Astrid Lassche
- Astrid Medendorp

Externe vertrouwenspersoon

- Tanja van der Vinne - jtvandervinne@gh-gpc.nl
- 038 - 425 6619 (overdag) / 06 12 95 33 02 ('s avonds)